

Rules do rule!

Zijn er te veel regels in de accountancy? Een stelling waarop ik werd gevraagd te reageren. Wat is te veel en wat is te weinig, wat is de norm waaraan je gaat toetsen? En is het inderdaad zo, wat de vraag impliceert, dat we aan een paar principle-based regels genoeg hebben?

Ik had niet direct een antwoord paraat, maar de vraag was interessant genoeg om over na te denken. Startpunt: met wat voor regels heb ik eigenlijk allemaal te maken? En dat was even schrikken.

Het begint al na het opstaan. De ongeschreven regels bij ons thuis zijn dat ik 's ochtends de vaatwasser leeg maak, de tafel dek en de konijnen en vogeltjes eten geef. 'In ruil' daarvoor staat er 's avonds een warme maaltijd voor me klaar. Ik ruim ook nog even de huiskamer op maar dat is een eigen regel. Niemand die dat verder interesseert, maar mij wel. Iedere dag is een nieuw begin, rommel van de vorige dag hoort daar niet bij.

De regels in ons gezin zijn rule-based. We voelen wel het achterliggende principe: we moeten met elkaar zorgen dat we het huishouden soepel laten lopen, maar dat alleen met elkaar afspreken werkt toch niet.

Niet anders is het als in ik mijn auto stap en de weg op ga. Ik houd me meestal wel aan de verkeersregels en ben blij dat andere weggebruikers dat ook doen. De regels zitten in mijn hoofd en ik word er regelmatig aan herinnerd door de verkeersborden en tekens op en rond de weg. Ook op de weg ben ik blij dat de wetgever niet heeft gekozen voor uitsluitend principle-based regelgeving. De Wegenverkeerswet begint wel met principes: *het is een ieder verboden zich zodanig te gedragen dat gevaar wordt veroorzaakt of het verkeer op de weg wordt gehinderd*, maar vervolgens is het wel handig dat in het Reglement Verkeersregels en Verkeersteken wordt uitgeschreven wat er precies van je wordt verwacht om aan deze principes te kunnen voldoen.

En zo kan ik nog wel even doorgaan: want op het werk, 's avonds bij de sportclub en waar je ook maar komt, zijn er allerlei geschreven en ongeschreven regels.

Toen ik er zo bij stilstond werd ik wel een beetje treurig: de hele dag doen wat er van me wordt verwacht en nog vrijwillig ook! Dat staat toch wel ver af van het idee van mezelf als autonoom persoon. Maar aan de andere kant: het is toch wel heel handig dat al die regels er zijn, het scheelt een hoop nadenken en 'gedoe'. De meeste regels volg ik 'op de automatische piloot' en zo heb ik toch vooral baat bij de helderheid en zekerheid die regels mij bieden. Het geeft juist ruimte om bezig te zijn met die dingen waar het echt om gaat.

En zo is het denk ik ook in de accountancy. Met alleen principle-based regels zijn we er niet. Detailregels zijn nodig om duidelijk te hebben wat er van ons wordt verwacht en hoe je daaraan kan voldoen. Zijn er teveel regels in de accountancy?

Nee, ik denk het niet per se en als het gaat om de uitvoering van de controle, denk ik zelfs dat er meer regels nodig zijn om helder te krijgen wat er precies van de controlerend accountant wordt verwacht. Zie ook mijn column: [Concurreren op kwaliteit is \(vooralsnog\) een illusie](#).

Gaat dat ten koste van de professioneel kritische instelling? Dat denk ik niet, er komt juist meer ruimte om na te denken over de betekenis van uitkomsten.

De kunst is wel om de regels zo logisch en vanzelfsprekend te maken dat je ze min of meer 'automatisch' kunt naleven en niet steeds de HRA er bij hoeft te pakken. Eigenlijk net als bij het autorijden. Ik heb de Wegenverkeerswet ook niet mee als ik in de auto stap (had die zelfs nog nooit bekeken voor deze column). De regels zitten in mijn hoofd en ik word er op het juiste moment aan herinnerd met een simpel bord of teken. Wat zou het mooi zijn als de accountancy ook zo zou werken!

In deze serie vertelt Marianne van der Zijde, ex-toezichthouder bij de AFM, hoe zij naar de accountancy kijkt, met als doel te helpen jaarrekeningcontroles leuker en beter te maken.

Deel dit artikel

[Marianne van der Zijde](#) adviseert accountantsorganisaties en is voormalig hoofd toezicht kwaliteit accountantscontrole en verslaggeving van de AFM.

GERELATEERD

OPINIE | 18 september 2019

Finale 'Do the right thing'

Vorige week was ik op uitnodiging van de NBA bij een lezing van Andrew Fastow, de voormalig cfo van Enron. Hij was degene die, door de inzet van slimme financiële... →

OPINIE | 27 juni 2019

Afleidingsmanoeuvres

Het zijn turbulente tijden voor het accountantsberoep, want de toekomst is onzeker. Het vertrouwen in het beroep is nog niet hersteld en de roep om maatregelen is... →

OPINIE | 08 mei 2019

Onbenutte verbetermogelijkheden

Met interesse heb ik de reacties gelezen die de Commissie Toekomst Accountancysector heeft ontvangen op haar openbare consultatie. →

OPINIE | 24 april 2019

Uniforme materialiteit!

Nog een keer materialiteit? Ik heb er al vaker over geschreven. Dit keer is de aanleiding een artikel van Eva Eijkelenboom op de website van het MAB. Zij heeft onderzoek... →

OPINIE | 10 april 2019

NBA: kapitein of speelbal?

"Veel meer dan bellen blazen voor de bühne stelt het tot op de dag van vandaag allemaal niet voor." Dat zeggen Marco Moling en Guus Ham in een artikel op Accountancy... →
